Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація „Svoboda"
30 Montgomery Street
Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237
(201) 434-0807
(201) 434-3036
УНСоюз (201) 451-2200

РІК ХС. Ч. 219. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го ЛИСТОПАДА 1983 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, NOVEMBER 17, 1983 No. 219. VOL. XC

СИНТІЯ КИРИЛЮК ЗДОБУЛА ЗВАННЯ „МІС КАНАДИ"

Торонто, Онт. (А.К.). — Українці Канади ще раз відзначили себе: під час вибору „Міс Канада", що відбувалися у цьому місті, з усіх провінцій Канади були вирізнені українки.

Корону „Міс Канада" отримала 23-річна студентка медицини з Едмонтонського університету, синьоока бльондинка Синтія Кирилюк, а її першою дружкою-княжною стала також українка Ірина Науменко з Ред Дір, Альберта.

Це вже вдруге в Канаді, українка отримала це почесне звання. Першою була Донна Савицька в 1972 році.

Вшанують пам'ять жертв Голоду

Ню Бранзвик, Н.Дж. — 65-ий Відділ Союзу Українок Америки в Ню Бранзвику відзначує 50-річчя голодомору в Україні „голодним полуденком" в неділю, 20-го листопада, о год. 12-ій вполудне після Служби Божої в українській католицькій церкві.

Програма включає слово о. Романа Мірчука, пароха церкви, спомин очевидця голоду Миколи Панченка та деклямацію і хор союзянок. На полуденок подаватимуть борщ і хліб, а ввесь прихід призначений на допомогу сучасним українським політичним в'язням.

Своїм символічним „голодним полуденком" та призначенням зібраних грошей на політичних в'язнів 65-ий Відділ СУА бажає підкреслити свою солідарність з жертвами нелюдської совєтської системи та з тими, що продовжують спротив ворогові.

М. Боцюрків став парляментарним секретарем міністра транспорту

Оттава, Онт.—Михайло Боцюрків, відомий студентський активіст, а тепер голова Союзу Українських Студентів Канади, був призначений на пост асистента-дослідника федерального посла Джессі Флиса і парляментарного секретаря міністра транспорту Аксворті.

М. Боцюрків працює тепер у парляменті в Оттаві в бюрі Дж. Флиса і відтепер можна на того посла звертатися не лише в англійській і французькій мовах, але також і в українській.

М. Боцюрків студіює в Оттаві журналістику. Минулого літа він був працівником редакції „Українського Тижневика" у Джерзі Сіті та далі є його кореспондентом.

М. Боцюрків.

В Українському Музеї виготовлятимуть прикраси на ялинку

Ню Йорк (У.М.). — Заняття виготовлення прикрас на ялинку в українському стилі починаються в неділю, 11-го грудня, і триватимуть до неділі, 18-го грудня. Запляновано три заняття по дві години кожне, в одну суботу і дві неділі. Учасники зайнять будуть робити ланцюжки, їжаки, павучки, зірки та інше з соломи, горіхів, намистин та паперу. Зроблені ними прикраси учасники зможуть взяти додому.

В дні різдвяної програми буде виставлений вертеп, подарований Музеєві 64-им Відділом Союзу Українок Америки. Цей вертеп проєктувала мисткиня Слава Ґеруляк, згідно з стародавньою українською традицією. Також буде виставлена ялинка з саморобними прикрасами.

Дні і години зайнять: субота, 17-го грудня, та неділі, 11-го і 18-го грудня від 2-ої до 4-ої по полудні.

Оплата за одне заняття включно з матеріялами: 3.50 дол. — дорослі, 3.00 дол. — члени Музею, пенсіонери, студенти віком від 12 років. Діти від 7 до 12 років — безплатно.

Участь у заняттях тільки за попередніми зголошеннями на число телефону (212) 228-0110. Адреса Музею: 203 Друга авеню, Ню Йорк, Н. Й. 10003.

Сестра Кляра відкрила молитвою сесію сенату

Президент Менор джуніор коледжу в Дженкінтавні, Па., відкрила молитвою 17-ту і 18-ту сесію пенсильванійського сенату. Разом із Сестрою Міріям Кляра,поїхала до Гаррісбургу Сестра Селіна, академічний декан Менор коледжу. На світлині з правого боку від Сестри стоїть сенатор Стювард Грінліф з Аппер Морленду, Па.

Відбудеться симпозіюм на тему українського екуменізму

Торонто, Онт. (Б.Л.). — Після успішного переведення першого симпозіюму на тему „Богословії мирянства", що його зорганізувала Президія Українського Патріярхального Світового Об'єднання восени 1982 року в Філядельфії, тепер відбудеться другий симпозіюм на тему „Українського екуменізму". Ця наукова конференція відбудеться в п'ятницю, 2-го грудня ц.р. в Торонто, в готелі Гилтон, де буде відбуватися в тому часі конгрес СКВУ. Після симпозіюму передбачено панель на тему діялогу між українцями католиками та православними в XX сторіччі.

У симпозіюмі візьмуть участь з доповідями: Митрополит Максим Германюк, проф. Роман Єренюк, о. мгр Василь Іващук та о. Петро Біланюк.

Симпозіюм має на меті розпочати діялог між українцями різних віровизнань, у першу чергу між православними і католиками. Існують деякі наболілі питання віроісповідного характеру, про які слід ясно й щиро говорити.

Симпозіюм має дати поштовх до кращого взаємного розуміння та співпраці між українськими і православними і католиками.

Цей симпозіюм є прилюдний, отже до участи в ньому та в дискусії запрошені всі, що зацікавлені екуменічними питаннями.

В Польщі черги зростають

Варшава, Польща. — Західні кореспонденти повідомляють з цього столичного міста, що з наближенням зими посилюється свідомість важкого економічного становища країни.

Відсвяткувавши 11-го листопада неофіційне національне свято відновлення польської незалежної державности в 1918 році після понад 150 років панування Росії, Німеччини та Австро-Угорщини, поляки з сумом і тривогою думають про своє майбутнє, спокійно стають у довжелезні черги за будь-якими товарами, які можуть появитися в крамницях.

Цих товарів у крамницях немає, але черги є в надії, що їх привезуть. Жадібне око кожного покупця в черзі пильно слідкує за кожним проїжджаючим автомобілем, чи він не зупиниться перед крамницею, де стоїть черга. Якщо він зупиниться, черга зростає і радісні усміхнені обличчя час-від-часу виходять з крамниці з двома пушками югославських шпротів або кілограмом муки чи крупи.

Черги стоять постійно день і ніч як перед продуктовими крамницями, так і перед крамницями промислових товарів холодильників, пральних машин, посуду, одягу, меблів.

Військовий режим генерала Войцеха Ярузельського знову вводить від 1-го січня наступного року раціонування найважливіших харчових продуктів, а також бензини.

Варшавська вечірня газета „Жиціє Варшави" недавно писала, що товари особливо меблі, які Польща дістає з інших східньоевропейських країн, є дуже поганої якости, часто пошкоджені при транспортуванні, але покупці щасливі і такими товарами, вмить розхоплюють їх.

Газета пише, що одна жінка, щоб купити меблі до кімнати, чекала в черзі сім тижнів і купила меблі, які були „зразком поганого виконання".

„Сильний польсько-український бльок стане заборолом СССР", — сказав М. Цєсєльчик

Джерзі Сіті, Н.Дж. (Л. К.). — Недавно, завітав до Головної Канцелярії УНСоюзу, спершу зустрінувшись з д-ром Іваном Флисом, головним предсідником УНС, а опісля відвідавши Видавництво „Свободи" гість із Мюнхену, Західня Німеччина, та член Управи Польсько-Українського Товариства в цьому ж місті — Марек Цєсєльчик. При згадці про Меморіяльну маніфестацію що відбулася 2-го жовтня у Вашінгтоні для вшанування жертв Великого голоду в Україні, спричиненого червоною Москвою, багато осіб собі пригадає поміж промовцями власне М. Цєсєльчика і його процитування слів відомого вірша Тараса Шевченка: „Отак, то, ляше, друже брате... нас порізнили, розвели. А ми б і досі так жили. Подай же руку козакові, І серце чистеє подай!"

Марек Цєсєльчик

Саме ці Шевченкові слова перегукуються із метою приїзду до ЗСА М. Цєсєльчика, який приїхав сюди з місією, щоб нав'язати тривалі зв'язки з особами і організаціями — українською громадою і польонією — щоб заохотити їх до участи в недалекій, польсько-українській конференції, що повинна відбутися в наступному році. Особливою і основною ціллю М. Цєсєльчика є вказати сьогодні — що й продовжуватиметься і на конференції — на спільний інтерес у створенні сильного польсько-українського бльоку унапрямленого в своїх діях на визволення з-під комуно-російської домінації.

Головою Польсько-Українського Товариства, — пояснював редакторам М. Цєсєльчик, — є Єжи Оранек-Єсмецкі; до цього Товариства належить уже кількадесят осіб. Другий осередок цього Товариства знаходиться у Карльсбергу,

(Закінчення на стор. 3)

ВИСТАВКА Д. ШОЛДРИ

Ню Йорк, Н. Й. — В неділю, 20-го листопада ц.р., о год. 1-ій по полудні, тут у Ґалерії Об'єднання Мистців Українців Америки, при 136 Друга авеню, відбудеться відкриття виставки картин мистця Діонізія Шолдри. Виставку можна буде оглядати в будні від 6-8-ої години вечора; в суботи й неділі від 1-ої по полудні до 8-ої вечора до 27-го листопада включно.

Ф. Кастро не знає на яку стати

Гавана, Куба. — Президент Куби Фідель Кастро гостро засудив ЗСА за їх вмішання у справи Гренади, але у своєму виступі в понеділок, 14-го листопада, перед мільйонною товпою народу Кастро заявив, що американське вмішування стало можливим лише після того, як людина, яка зробила державний переворот і вбила прем'єр-міністра Мориса Бишопа „потопила революцію і відкрила двері імперіялістичній агресії".

У своїй 90-хвилинній промові Кастро неодноразово порівнював німецький фашизм і Гітлера з президентом Рональдом Реґеном і американською інвазією на маленький острів Ґренаду 25-го жовтня.

Але Кастро говорив з болем про кінець революції в Гренаді ще перед американським вмішуванням. Кастро заявив, що кубинці допомагали ґренадцям у мирній розбудові острова, але революція „не змогла б вижити", в умовах внутрішньої боротьби, керованої заступником прем'єр-міністра Бернардом Коардом і що „символ поступу і незалежности", чим стала Гренада, „вже був знищений" перед американським вмішанням.

Кастро постійно вихваляв Бишопа як надзвичайного революційного лідера, якому він довіряв у найвищій мірі.

„Група Коарда ніколи не була в таких відносинах або таких близьких стосунках, або в такому довір'ї", — сказав Кастро, додаючи, що відносини між Кубою і новим урядом Гренади „були холодні та напружені".

„Під час американського нападу не було навіть мінімальної координації між армією Гренади і кубинськими будівельними робітниками та співробітниками", — сказав Кастро.

Виступ Кастро відбувся перед похоронами 24-ох кубинців, які загинули на острові Ґренада в боях з американськими військами.

З виступу кубинського президента важко було зрозуміти, хто був основною причиною воєнних дій в Гренаді — вбивця Коард чи американські війська, які прийшли на острів і принили дальші вбивства і нещастя.

СССР погрожує німецькому парляментові

Бонн, Західня Німеччина. — Пресові агентства інформують, що Совєтський Союз у зв'язку з наближенням речення розміщення в Західній Европі американських нуклеарних ракет Першінґ-2 і крилатих, почав стосувати тактику погроз покищо на уряди тих країн, які вже погодилися на розміщення ракет. Головним аргументом у цих переговорах є те, що СССР покине, мовляв, женевські переговори, які там ведуться між представниками ЗСА і СССР, метою яких є підписання нового договору про редукцію міжконтинентальних нуклеарних ракет далекого засягу.

Совєтський амбасадор в Бонні Владімір Сємйонов надіслав на руки президента західньонімецького парляменту Горста Юмке погрозливого листа, у якому говориться, що коли німецький парлямент не відкине пляну розміщення американських ракет то совєти не тільки покинуть Женеву і припинять всякі переговори із ЗСА, але шукатимуть також інших відплатних акцій проти Західньої Европи. Справу ракет розглядатиме німецький бундестаг 21-го і 22-го листопада ц.р., хоч уряд Гельмута Коля вже раніше погодився на плян розміщення, щоб таким чином зміцнити оборонні спроможності не тільки ФРН, але цілого НАТО.

В Женеві совєтський делегат Валерій Карпов, заявив, що він не бачить великих можливостей домовлення із ЗСА, які, мовляв, ведуть „мілітарну і ворожу до СССР політику". В Бонні натомість говорять, що пересторога Сємйонова і Карпова це ще одна спроба Москви вмішатися до внутрішніх справ західньоевропейських країн і перешкодити розміщенню згаданих ракет на терені Европи. Чи це поможе? Мабуть ні, — кажуть політичні спостерігачі, бо Г. Коль, а зглядно його уряд, розпоряджають більшістю в парляменті.

Німецькі пацифісти, озброївшись моральною допомогою Москви і Східньої Німеччини, плянують пікетування парляменту під час дебат. Соціял-демократична партія і партія так званих „зелених" мобілізують сили проти християнських демократів і їхніх союзників, хоч свого часу Гельмут Шмідт, тодішній канцлер уряду, займав аналогічне до Коля становище у справі ракет. Остаточне рішення в тій справі соціял-демократи мають прийняти на своїй конвенції 18-го листопада, хоч в політичних колах сумніваються чи соціялісти в сьогоднішній ситуації є здібні двигнутись понад опінію противників розміщення ракет. Вони, як твердять, аналітики, все йшли у хвості примх пацифістичних груп, сильно інфільтрованих Москвою.

У СВІТІ

ДВА НЕВПІЗНАНІ ТЕРОРИСТИ сімома пострілами вбили високого старшину американської військовоморської фльоти і його водія грека. Анонімна особа потелефонувала поліції, що ця сама група, яка 1975 року вбила керівника Сі-Ай-Ей у Греції відповідальна за теперішнє вбивство. Жертвами нового терористичного акту були 53-літній капітан військовоморської фльоти ЗСА Джордж Тсантес і його водій грек 62-літній Ніколяс Велютсос. Потім та сама анонімна особа потелефонувала атенській лівій газеті „Елефтеротипія", що група „17-го листопада", та сама, що вбила співробітника американської розвідки Ричардса Велча вісім років тому, признається до вбивства капітана Тсантеса.

ВІЙСЬКОВИЙ СУД У СТАМБУЛІ, Туреччина, засудив 18 керівників Турецького об'єднання за мир на вісім років ув'язнення за створення організації, метою якої було повалення уряду. Із 30 лідерів організації, які стали перед судом, лише п'ять були оправдані, п'ять інших дістали по п'ять років ув'язнення, два не були суджені зовсім, а 18 дістали по вісім років ув'язнення. Обвинувачення говорить що під маскою об'єднання за мир скривалася просовєтська організація, метою якої було встановити комуністичний лад у Туреччині.

ВІЙСЬКОВИЙ ПРАВИТЕЛЬ Банґлядешу генерал Г.М. Ершад заявив у понеділок, що в країні відбудуться президентські вибори у травні наступного року. Одночасно генерал Ершад проголосив свободу політичної діяльности в країні. У своїй промові по радіо Ершад також сказав, що парляментські вибори відбудуться 25-го листопада 1984 року, чотири місяці скоріше, ніж він плянував перед тим. Після парляментських виборів влада в країні буде передана в цивільні руки, а військовий стан буде скасований. Генерал Ершад, який захопив владу в березні 1982 року, зробив таку заяву несподівано кілька годин перед приїздом до столиці Банґлядешу, Дакки, королеви Британії Єлисавети яка перебуває з 12-денною поїздкою по країнах Коммонвелту, конференція яких відбудеться в столиці Індії Ню Делі наприкінці цього місяця.

ТУРКИ НА КИПРІ ПРОГОЛОСИЛИ НЕЗАЛЕЖНІСТЬ

Нікозія, Кипр. — Лідер турецьких кипріотів Рауф Денкташ проголосив у вівторок, 15-го листопада, північну частину цього середземноморського острова, заселену турками, незалежною республікою.

Такий крок у триваючому вже століттями конфлікті між турецьким і грецьким населенням Кипру лідер грецької більшости президент Кипру Спирос Кипріяну засудив і закликав до міжнародної дії анулювати його.

Турецькі війська та турецько-кипріотські прикордонники на так званій „зеленій лінії", яка розділяє турецьку частину острова від грецької і столицю Нікозію, були приведені в стан бойової готовости.

Греція, яка колись бажала приєднати Кипр і тепер вважає цю мету майже нездійснимою, різко засудила сепаратистський крок Денкташа та закликала інші країни поступити так само. Уряд ЗСА вже засудив цей крок.

Туреччина, яка в 1974 році висадила свої війська на Кипрі з метою, як вона заявила, охорони турецьких кипріотів і попередження об'єднання з Грецією, тепер негайно визнала нову республіку, яка знаходиться лише 40 миль від турецького побережжя.

Офіційний представник грецького кипріотського уряду, який має міжнародне визнання, заперечив чутки, що надзвичайний стан буде проголошений у південній грецькій частині Кипру, яка займає дві треті всієї площі острова.

Турецькі кипріоти закрили єдиний пропускний пункт на „зеленій лінії" в Нікозії, а понад 2,300 війська ОН для підтримання миру дістали наказ бути в „посиленій готовості".

Проголошення незалежної турецької кипріотської республіки зробив лідер турецьких кипріотів перед 5,000 народу, зібраними перед Турецькою кипріотською асамблеєю, яка одноголосно схвалила утворення республіки. Проголошення передавалося по турецькому радіо Кипру. В ньому Денкташ заявив: „Ми проголошуємо перед світом і історією утворення Турецької Республіки Північного Кипру як незалежної держави".

В АМЕРИЦІ

ГОЛОВА КОМУНІСТИЧНОЇ партії ЗСА Ґас Голл заявив кореспондентам, що він кандидуватиме знову на президента, якщо його номінує Компартія, яка якраз тепер закінчує свою конвенцію в Клівленді, Огайо. Приблизно 500 членів компартії взяли участь у публічній демонстрації яка домагалася усунення президента Роналда Реґена і віцепрезидента Джорджа Буша з їхніх постів. Вони виступили також із закликом до американських виборців не голосувати за республіканською листою.

НОВА ЛІВО-ЛІБЕРАЛЬНА коаліція, яка поставила собі за завдання за всяку ціну позбутися з Білого Дому Роналда Реґена і Джорджа Буша, вже розпочала заходи для організування автобусів на конвенцію республіканської партії, яка, як відомо, відбуватиметься від 20-го до 24-го серпня 1984 року в Деллес, Тексас. Метою лівої коаліції, заходи якої напевно підтримуватиме Комуністична партія ЗСА, бо про ці самі заходи була мова на їхній конвенції в Клівленді, буде привезти з цілої країни, на взірець західньоевропейських пацифістів, принаймні кількасот тисяч демонстрантів, які наталврували б „воєнну політику" теперішньої Адміністрації президента Р. Реґена і, очевидно, робили б заколоти в самому Деллесі. Між коаліційними групами є такі відомі пацифістичні організації, як „Студенти проти мілітаризму", „Прогресивне студентське об'єднання", „Соціялістична партія Айови", „Ліга анархістів Колюмбії" та інші.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, повернувшись з кількаденної подорожі до Японії і Південної Кореї, підписав законопроєкт про чергову витрату грошей на безперебійну функціональність федеральних агентств принаймні до 30-го вересня 1984 року, а також додаток до законопроєкту, який обмежує фінансову допомогу на аборти для працівників затруднених федеральним Урядом.

ПОІНФОРМОВАНІ ОСОБИ кажуть, що між Римо-Католицькою Церквою в З'єдинених Стейтах Америки і Ватиканом існує конфлікт, але до відкритої конфронтації між американськими католиками, зглядно іхньою ієрархією і Апостольською Столицею ледве чи дійде, бо велика більшість католицької ієрархії беззастережно підтримує Ватикан і втримує добрі зв'язки з теперішнім Папою Іваном Павлом II. Під час чотириденної конференції американських римо-католицьких єпископів деякі ієрархи обстоювали право займати становище до внутрішньоамериканських справ без попереднього порозуміння з Ватиканом, або проти становища Папи. Як відомо, Ватикан не дуже погоджується зі становищем єпископату про ролю жінок в Церкві, справи розводів, подружнього життя, надто великої лібералізації у відношенні до інших Церков і релігійних об'єднань тощо. Ватиканські речники заявили, що надто велика автономія Церкви в ЗСА може причинитись до поширення анархії і послаблення дисципліни серед церковних громад.

МІСЬКИЙ РАДНИЙ РЕЙМОНД ФЛИНН, не зважаючи на посилені старання його негритянського опонента 55-річного Мелвина Кінґа і гостру передвиборчу кампанію, виграв вибори на посадника Бостону, отримавши 125,141 голоси (66 відсотків), а М. Кінґ тільки 65.142 тисячі голосів (34 відсотки). Перемога Флинна принесла зміни в міській ратуші за 16 років, на протязі яких там урядував Кевин Вайт, що не змагався більше за це становище. 53-річний Вайт, як кажуть політичні спостерігачі, має більші амбіції і правдоподібно кандидуватиме до Конгресу ЗСА. М. Кінґ склав чемностеві ґратуляції Флиннові і заявив, що він помимо расових напружень, вів свою передвиборчу кампанію чесно і тому заслуговує на підтримку всіх мешканців Бостону. Цього самого дня вибори на посадника Маямі на Фльориді, виграв Морріс Ферре, отримавши 36,096 голосів, а його противник Хавієр Суарез, перший кубинський кандидат, — 29,747 голосів. Ферре є пуерторіканського походження, демократ і довголітній активіст в стейті. Виглядає, кажуть спостерігачі, що обидва кандидати-переможці не хотіли використовувати у кампанії расових мотивів.

У СПРАВІ РІЗДВЯНОСВЯТОЧНИХ МАТЕРІЯЛІВ

Матеріяли до Різдвяносвяточних чисел „Свободи" редакційного порядку, як теж святочні побажання і оголошення редакція і адміністрація „Свободи" прийматимуть тільки до 10 грудня 1983 року (до числа за новим календарем) та до 19-го грудня 1983 року (до числа за старим календарем). Всіх читачів проситься дотримуватися цих реченців.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Subscription: 1 year.— $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 65¢ a month. Change of address — $1.00. Make chek or money orders payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303

Вісь Вашінґтон-Пекін-Токіо

Не було, нема і не буде таких двох союзників, які мали б на 100 відсотків такі самі інтереси і між якими ніколи не доходило б до суперечок на тлі розбіжних окремішних інтересів. У відносинах між Японією і ЗСА були дві дати, які чорними плямами зазначились в історії цих двох країн: 7-го грудня 1941 року японське летунство заатакувало в Перл Гарборі на Гаваях американську морську фльоту і тоді вперше світ дізнався про термін „камікази": це патріоти-фанатики, які прив'язували себе до великих бомб, падали з японських літаків на чердаки американських кораблів і гинули, але й затоплювали кораблі. З-посеред заякорених 86 кораблів затоплено або пошкоджено яку половину, при чому згинули теж близько 4 000 американських військовиків. Велетенський американський промисловий потенціял дозволив Америці відбудувати свою збройну силу включно з морською фльотою, виграти війну на двох фронтах і знівечити амбітний плян Японії — заволодіти на Тихому океані.

Щоби приспішити капітуляцію Японії Америка скинула 6-го і 9-го серпня 1945 року на японські міста Гірошіму і Наґасакі перші атомові бомби, які принесли смерть понад 200 000 цивільних японських чоловіків, жінок і дітей. Генерал Даґлес МекАртур був геніяльним стратегом і полководцем, але короткозорим політиком — державним мужем. Він прийняв капітуляцію Японії і продиктував їй таку нову конституцію, в якій — щоб забезпечитись перед відродженням японського мілітаризму — Японія зобов'язалася тримати тільки маленьку армію для внутрішнього вжитку. В наслідку — японський народ затямив собі трагедію Гірошіми й Наґасакі і панічно боїться нової війни, тому японський уряд видатковує на збройні цілі один відсоток свого загальнокрайового прибутку, коли Америка видатковує 14 відсотків, а Совєтський Союз коло 40 відсотків (засекречуючи видатки на військо під різними бюджетовими рубриками).

Але часи змінилися, змінилася міжнародна ситуація й виринули інші вимоги. Смертельні колишні вороги Франція і Німеччина стали союзниками і членами 15-державного бльоку НАТО. Ф.Д.Рузвелт подарував Совєтському Союзові в Ялті Південний Сахалін і два північні Японські острови та допустив СССР як морську потугу на Тихий океан. Але Ричард Ніксон зрозумів, що смертельну загрозу від СССР на Заході треба зашахувати ворожим Москві бльоком на Сході і тому у 1972 році полетів до Пекіну для нормалізації ворожих дотепер відносин між ЗСА й Комуністичним суходільним Китаєм. Американська дипломатія посередничила у замиренні між суходільним Китаєм і Японією. Ніксон започаткував створення осі Вашінґтон-Пекін-Токіо і всі його наслідники у Білому Домі підтримують цю концепцію.

Проте президент Роналд Реґен був першим президентом, який в минулому тижні промовляв в японському парляменті. Запевняючи, що ЗСА і Японія „є і будуть вірними союзниками" і що ЗСА не хочуть війни, він повторив свою постійну тезу, що мир мусить базуватися на силі. Тому недвозначно натякав і наполягав, що в інтересі Японії є дозброїтися і протиставитися совєтській пенетрації на Тихоокеанському обширі. Водночас ввічливо, але рішуче підкреслив, що союз мусить базуватися на обосторонніх інтересах: японська закордонна торгівля дуже еґоїстична і заливає своїми виробами (автомобілі, елекричний і електронічний промисл) Америку та вдаряє по американському промислі просто тому, що японський робітник дешевий, а американський дорогий і витримати суперництво дуже важко. Реґен застерігся, що він є проти бар'єр в міжнародній торгівлі, але дав недвозначно пізнати, що коли Японія не обмежить добровільно свого експорту та не допускатиме на японський ринок американських продуктів (головно хліборобських), то прийдеться американському Урядові піти назустріч вимогам американських робітничих спілок, які домагаються встановлення для чужинецького імпорту квот та підвищення митних оплат.

Роналд Реґен теж відвідав Південну Корею, загрожену вічно своїм північно-корейським комуністичним сусідом. Це сталося теж з ласки Ф.Д.Рузвелта, який погодився на поділ „сфери впливів" у Кореї між СССР і ЗСА, що спричинило Корейську війну, яку Америка могла виграти, якби Труман не образився на МекАртура за критикування його і не відкликав того геніяльного коменданта-стратега генерала із становища головного команданта у Корейській війні: МекАртур хотів перейти північний кордон на річці Ялу, знищити манджурський промисловий центр і можливо довести до упадку комуністичної влади в Китаї. Труман внеможливив це. Тепер Реґен запевнив Південну Корею, що ЗСА ґарантує їй безпеку.

Роналд Реґен своєю подорожжю на Далекий Схід, яку доповнить в квітні наступного року подорожжю до Китаю, довів, що ЗСА є світовою потугою, яка активно протиставиться „угробленню" вільного світу Москвою. Він підвищив знову престиж Америки і своїми виступами у Токіо і Сеулі доказав ще раз свій формат державного мужа.

Володимир Душник

ҐРЕНАДА, РАКЕТИ І НАСТРОЇ В НІМЕЧЧИНІ

Гостра реакція німецьких політичних провідників на американську інтервенцію у Ґренаді виявила глибоку прірву між Америкою і Західньою Німеччиною, що заіснувала в останніх тижнях. Американські спеціялісти наводять промову провідника Соціял-демократичної партії Горста Емке, який, промовляючи в Бундестаґу, гостро засудив Америку за інтервенцію у Ґренаді.

Емке у своїй пристрасній промові порівняв Америку до СССР, зокрема його інвазії Чехо-Словаччини і Афганістану, а в приватних розмовах із чужинецькими журналістами прямо сказав: „лихом американців є їхній президент Роналд Реґен". Небувалі такі заяви серед провідників партії, яка довгі роки була при владі в Бонні, як теж твердим американським союзником. До речі, ця сама партія рішенням свого канцлера Ґельмута Шмідта погодилась була на розміщення нових американських атомових ракет в Західній Німеччині і інших країнах НАТО.

Тепер ця сама партія (СПД) розпочала нагальну аґітацію проти американських ракет типу Першінґа і почала підтримувати німецьку „Залену партію", яка, як відомо, веде перед у цілій Західній Европі в протиамериканській аґітації.

Колишній канцлер, голова соціял-демократичної партії Віллі Брандт, заявив, що він тільки тому був погодився на розміщення американських ракет, щоб не саботувати рішення канцлера Шмідта.

Зарисовується питання — чи Емке говорить від себе самого, чи в імені інших провідників німецької опозиційної партії.

Якщо становище соціял-демократа Емке віддзеркалює становище цілої Соціял-демократичної парії, то це буде мати значний і, можливо, шкідливий відгомін в американському Конґресі. Така вперта німецька опозиція — особливо, якщо прийде до політичного союзу між „Зеленою партією" і СПД, могла б вплинути на зміну настанови американського Конґресу та перевірення і перегляду американсько-німецьких відносин.

До тієї кризи може дійти тоді, якщо ця німецька опозиція звернеться також проти НАТО, в якому німецька „Бундесвер" (західньонімецька армія) відіграє першу ролю в оборонній системі НАТО.

Треба згадати, що від 1955 року, коли Соціял-демократична партія занехала свою опозицію до членства Західньої Німеччини в НАТО, всі уряди в Бонні, без огляду на їхні внутрішні різниці, священно підтримували НАТО й всі американські оборонні заходи в Европі.

Більш як чверть сторіччя американсько-німецький союз був рупором союзу вільних націй західньої культури без огляду на це, чи в Бонні рядили християнські демократи чи соціял-демократи. Теперішня опозиція соціял-демократів до НАТО і посередньо до Америки, може створити глибоку кризу між німецькими збройними силами і лівими і ліберальними партіями в Західній Німеччині.

Система НАТО без членства Західньої Німеччини — немислима, бо евентуальний вихід Бонну з НАТО міг би спричинити незвичайно трудну ситуацію для Заходу, а для Москви навпаки — став би великим політичним і мілітарним тріюмфом.

Михайло Кучер

ПОЛЬЩА 1945 РОКУ

Кінець війни. Польща в розпачливому стані. Величезні втрати в людях — вони вбиті в боях, помордовані окупантом. Військові в'язні додому не повернулися. Великих втрат зазнала насамперед молодь та інтеліґенція. Дуже потерпіла Варшава. Народ втратив найбільш активний елемент. Суспільство огорнуло психічне виснаження як наслідок окупації та війни. До того долучився шок від втрати незалежности. Країна не мала політичного керівництва. 19-го січня 1945 року розв'язано Крайову армію. Спроби створення нелегального підпільного уряду не мали успіху. 1-го липня 1945 року зліквідовано делеґатуру Лондонського уряду. Суспільство опинилося безборонне в обличчі терору совєтського НКВД і „свого" Уряду безпеки.

Після Ялти польська політика мала такі можливості: почати повстання проти Совєтського Союзу і своїх комуністів, безчинно чекати на третю світову війну, зорганізувати політичну опозицію проти комунізму.

Збройний спротив означав би скерування Крайової армії проти Совєтського Союзу і „свого" уряду. Означало б це закликання суспільства до повного бойкоту „нової дійсности", себто такого становища, яке було за німецької окупації. Але польське суспільство було виснажене морально і фізично. Закликати за таких умов до збройного спротиву, який не міг мати успіху, було б божевіллям. Також не можна було сподіватись допомоги від колишніх воєнних союзників Англії та Америки.

Такі міркування були в Польщі і в польському осередку в Лондоні. Залишилось чекати на вибух третьої світової війни зі Совєтським Союзом. Більшість поляків на Заході сподівалася власне вибуху третьої світової війни між учорашніми союзниками. Такі сподівання затримували поляків від повороту додому. Як наслідок, треба було затримати на Заході сили для визволення Польщі. Тому непотрібна була опозиція в Польщі, яка викликала б терор з боку Совєтського Союзу. Завдання визволення мало припасти польським збройним силам на Заході. Поляки мали реґулярну армію, яка воювала по боці Англії.

Незабаром виявилося, що концепція третьої світової війни була утопією. Справу, як має поводитися суспільство за комунізму, дуже заплутав приїзд С.Міколайчика. Він отримав становище віцепрем'єра. Це мало бути початком леґальної опозиції. Нарід привітав Міколайчика з радістю, а навіть з ентузіязмом. Люди почали віддано працювати над відбудовою країни. Партія потрактувала цей ентузіязм за погодження на комуністичний режим. Це також означало, що суспільство залишило альтернативу збройного спротиву. Комунізм чи ні — казали поляки — але Польщу треба відбудувати.

Ось есенція переживань і настроїв тодішнього польського суспільства. Ми опинилися самі з жорстоким окупантом. Нам не допомогла ані Америка, ані Англія, ані наше військо на Заході, ані наша дипломатія у Лондоні. Всі залишили нас самих. Тільки Міколайчик хоче нам допомогти. Може його підтримає Англія і Америка.

Яка була доля т. зв. леґальної опозиції — інша тема.

Польські історики не люблять вислову „поверсальська Польща" і пишуть, що Версаль самостійности Польщі не дав. Польща вивоювала незалежність збройною силою. І тут буде на місці згадати так зване „чудо над Віслою", яке унеможливило збольшевизовання Польщі 1920 року.

Поляки опинились у Києві, як наслідок польсько-російської війни та умови з Симоном Петлюрою. Вони пробули у Києві всього п'ять тижнів. Відступаючи, зірвали мости на Дніпрі, в тому і Ланцюговий міст, що тоді вважався чудом інженерської техніки. Почався наступ большевицької армії на „панську Польщу", щоб зробити її комуністичною. Армія ген. Михайла Тухачевського незвичайно хутко посувалася на Варшаву з вульгарним гаслом „дайош Варшаву". Тухачевський незрозуміло захопився і залишив далеко позаду валки (обози) і амуніцію. Він опинився у двадцяти кілометрах від Варшави. Тоді польське військо, за вказівками французького маршала Вейгана, вдарило 18-25-го серпня в бік армії Тухачевського. Тухачевський відступив на північний захід, перейшов польсько-німецький кордон, і тоді большевицьку армію інтернувала німецька влада в східній Прусії.

У тому „чуді над Віслою" — багато незрозумілого. Воно легко могло не статися, але сталося. Чому? Залишається питання, хто гнав армію Тухачевського на Варшаву і заставив її посуватись ненормально хутко? Тухачевський протестував, але даремно. Вояки і коні були докраю втомлені.

У совєтській воєнно-історичній літературі вину за поразку армії Тухачевського покладено на Троцького, який був тоді на чолі Воєнної ради РСФСР, тобто був своєрідним „політруком" і втручався скрізь, де треба і не треба.

Врешті, чому південнозахідний фронт, командуючі ген. Єгоров, ген. Берзін і начебто Сталін, після здобуття Києва зупинилися під Львовом. Кінна атака на Львів була неуспішна. Атакувала Перша кінна армія Будьонного. Ця армія мала завдання підтримати Тухачевського.

Після „чуда над Віслою" в Києві кружляли чутки, що Сталін навмисно стримав Південнозахідній фронт, щоб не дати можливости Тухачевському мати заслуги переможця „панської Польщі". Тухачевський, Єгоров і Берзін знали все про польсько-большевицьку війну 1920 року, знали, хто завинив у невдачі, і винуватці були розстріляні. Відповіді „хто винен" треба було чекати сорок років.

Головнокомандуючий воєнними силами РСФСР Каменєв і Революційна воєнна рада наказами з 11-го вересня скерували Дванадцяту і Першу кінні армії, що стояли біля Львова, на підтримку лівого флянґу армії Тухачевського. А Сталін затримав армії 12 і 13-го вересня під Львовом. Був другий наказ від 13-го вересня передати командування Дванадцятою і Першою кінними арміями Будьонному. Сталін відмовився наказ підписати. Очевидно за непослух Сталіна відкликано з Південнозахіднього фронту.

Дня 15-го вересня Тухачевський наказав Першій кінній армії скеруватися на Новоград-Волинський, а звідси наступати в напрямі Люблина. Але Будьонний і Ворошилов ще були біля Львова п'ять днів і почали похід на Новоград-Волин-

(Закінчення на стор. 3)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ

Дівча з Яричева — кольоратурна зірка

У нас звертається досить належну і конечну увагу на національно-політичну нелюдяність і жорстокість Москви в відношенні до України, проте найчастіше переочується і поминається — крім хіба літератури — російську єхидність і підступність у відношенні до підставового чинника в духовому розвої нації, а саме культурно-мистецького засягу діяльности та праці. Тут маємо на думці такі ділянки в житті нашого народу, як музика, малярство, скульптура, балет, кіно тощо.

Небагато наших людей знає, що Західню Україну, особливо Галичину, від деякого часу називають по той бік большевицької гаті „країною мистців". Воно для Кремлю не зовсім захоплюючий факт, бож цінну і почесну назву дістає отой саме недолюблюваний і непокірний народ, то однак постійне потвердження правдивости цього явища змушує Москву хочне-хоч таки послугуватись цим висловом мистецького вивищення. Відомо ж, що вона, як і попирає — зрештою у дуже малій мірі — розвій деяких наших талантів, то чинить це не з симпатії чи якоїсь любови до України, а для своїх дуже еґоїстично-шовіністичних цілей пропаґанди і ширення свого імени чужими, точніше нашими мистцями, особливо поза кордонами держави. Бо з російськими талантами якось таки скупо. До цього ж на власній, московській території, Кремль намагається ще й русифікувати наших мистців, передусім у їхніх творчих виявах. Нині імена таких західньоукраїнських виконавчотворчих світочів у Москві, як співак-баритон Ю.Мазурок, піяністи віртуози А.Слободяник, В. Єресько, скрипаль О.Криса, незрівняна примадонна балету Большого Л.Семеняка (буковинка) чи танцюрист цього ж балету Яр. Сех (закарпатець) та інші заподається світові, як російських мистців. У „Ню Йорк Таймсі" з 4-го вересня ц.р., кореспондент згадує, що Слободяник грав з оркестрою концерт Шостаковича, але не Косенка чи Лятошинського. Там весь мистецький труд і успіх наших талантів іде в користь Москви.

Ще не вщухла зовсім блискуча історія зі співачкою Київської опери, ліричним сопрано Л.Забілястою, що сягнула торік по першу нагороду на міжнародному конкурсі ім. Чайковського в Москві, як ось маємо нову, може, навіть цікавішу. Для загалу бо звеличників опери найцікавішими із жінових голосів є кольоратурне сопрано зі своїми високими „піднебесними" тонами і трелями. Такими були останньо в Києві Є. Мірошниченко, а в Москві Б.Руденко, які з причини віку мусять відійти з опери та зробити місце іншим, молодшим. На кольоратурні голоси тепер у світі нестаток. Немає під цю пору справді визначних і міжнародного маштабу кольоратур ні в славетній „Скалі", ні у Відні, Лондоні чи Метрополітен опері.

Аж оце виринає на виднокрузі молода українська кольоратурна співачка, дівча з підльвівського села Яричева Ірина Захарко. Вона, по студіях, нашвидкоруч увінчалась успіхами у Львівській і одним мигом опинилась уже в Київській опері. Тут привернула до себе ще пильнішу увагу знавців своїм надзвичайним, просто виїмковим голосом та прекрасними високими тонами. На найважливішому загальносовєтському конкурсі ім. М.Ґлінки вона нещодавно перемогла всіх, дістала перше місце і стала лавреаткою. На добавок голос її і мистецтво співу знято теж на стрічку Укртелефільму п.з. „Співає Ірина Захарко". А це дуже вагомий крок в осягненні найширшої популярности. В тому фільмі співає вона „Вальс Венери" з опери Лисенка „Енеїда", народну „Іванку, Іванку", „Дніпровський вальс" І.Шамо тощо.

Більш відомий від конкурсу ім. Ґлінки — міжнародний конкурс ім. Чайковського, який відбудеться десь за три роки, і на ньому найправдоподібніше наша співачка виступатиме.

Про цю нашу молоду співочу зірку мені доводиться говорити не на підставі різних інформацій, а таки з власного досвіду, бо торік виступала вона тут, у ЗСА, зі знаменитим басом Київської опери В. Пивоваровим (Захарко була ще тоді у Львівській опері) на т. зв. „Лемківському фестивалі" в місцевості Манро, Н.Й., і я припадково мав нагоду послухати її співу. Та не тільки послухати, а і записати на магнітофонну стрічку та зробити світлину з неї. (Тому, що в цій статті йдеться тільки про нашу надійну кольоратуру, ми мусимо залишити, на жаль, на інший раз розглянення голосу і співу баса Валентина Пивоварова, який так і нагадує П.Плішку з Мет-опери).

І. Захарко невеличка на зріст — кольоратурам тільки вільно такими бути — гарненька темноволоса білявка з синіми очима, щирим сміхом, у білій вишиваній блюзочці, з разками справжніх коралів, була якби уосібленням рідної та дорогої Львівщини. В підборі її програми переважали лемківські пісні. (Не будемо займатися ближче тим, що співаки мусіли виконувати, „ні пришив, ні прилатав", по одній російській пісні як гарач окупантові).

Розпочала співачка

(Закінчення на стор. 3)

Д-р Іван Олексишин

65-річчя Листопадового Чину і Української Галицької Армії

I.

Уже шістдесять п'ять років проминуло від часу, коли український народ на етнографічних західньоукраїнських землях, які тоді були під володінням Австро-Угорщини, проголосив свою державну незалежність, втрачену при кінці першої половини XIУ століття, а для оборони Західньої Української Народної Республіки зорганізував свою збройну силу — Українську Галицьку Армію.

Ці дві події є тісно пов'язані зі собою і творять одну цілість. Не можна було б організувати своєї армії, якщо не була б проголошена незалежність Української Держави, не були б роззброєні старшини й вояки-чужинці австрійської армії, не була б перебрана влада від намісника Галичини, - тому в своїй статті буду притримуватися порядку, в якому поодинокі події відбувалися. Особливу увагу звертаємо сьогодні на організування Української Галицької Армії тому, що ще живе невелика кількість учасників Визвольних Змагань українського народу, які, за законом природи, напевно не доживуть до її сімдесятп'ятиріччя.

Листопадовий Чин і зорганізування Української Галицької Армії відбулися при кінці Першої світової війни в 1918 році, коли австро-угорська армія у довготривалих і завзятих боях на італійському фронті потерпіла великі втрати в людях, що викликало велике невдоволення у виголоджених і змучених довгим перебуванням у стрілецьких ровах вояків, які залишилися живими. Незадоволення вояцтва й брак харчів не тільки для вояків, але також для цивільного населення, та сепарастичні стремління різних народів-громадян Австро-Угорщини, спричинили розпад цієї держави на окремі національні держави.

Коли Польська реґенційна рада в Кракові 8-го жовтня 1918 року проголосила незалежність польської держави на просторі конґресового польського королівства з включенням Галичини, українські посли до Галицького сойму і Віденського парляменту запротестували проти таких претенсій поляків та рішили скликати до Львова 18-го жовтня Українську Конституанту, яка вирішила б долю етнографічних українських земель, що в тому часі були під володінням Австро-Угорщини.

Означеного дня до Львова прибули українські посли й по три відпоручники з кожної політичної партії та кілька студентів. Не було представників із Закарпаття, але звідтіля прислали письмову заяву, що хотіли б належати до Української Держави. На предсідника нарад Української Конституанти вибрано д-ра Евгена Петрушевича, відомого українського політика того часу. По вислуханні короткого звідомлення предсідника про його розмову з цісарем Франц Йосифом в справі творення Української Держави, прийнято порядок нарад, прочитано й прийнято до відома статут Української Конституанти, вибрано Українську Національну Раду — себто найвищу державну владу, яка, притримуючись клича „самовизначення народів", постановила, що: Ціла етнографічна українська територія в Австро-Угорщині, зокрема східня Галичина з граничною лінією Сяна з включенням Лемківщини, північнозахідня Буковина й українська смуга північносхідньої Угорщини творять одну цілість і що ця територія уконституовується в Українську Державу.

На другий день, 19-го жовтня 1918 р., прибули до Львова мужі довір'я з усіх областей західньоукраїнських земель, які потвердили прийняття статуту, уконституования Української Національної Ради й проголошення незалежности Української Держави на етнографічних українських землях, які в тому часі були під володінням Австро-Угорщини. Торжественний акт проголошення Української Держави відбувся по Службі Божій в Архикатедральному храмі св. Юра — 20-го жовтня 1918 року на площі св. Юра, в приявності українців мешканців Львова й прибулих з краю.

Коли про цю подію довідалися поляки, польські посли Галицького сойму і Віденського парляменту з'їхалися до Кракова 28-го жовтня й вибрали Польську ліквідаційну комісію, яка звернулася до намісника ґрафа Гуїна у Львові, щоб він разом з іншими адміністраційними чинниками тимчасово урядували в ім'я польської держави. Проти таких домагань поляків різко запротестувала Українська Національна Рада.

Про неминучий розвал Австро-Угорської держави було відомо українським послам, політикам і старшинам австрійської армії та леґіону Українських Січових Стрільців уже в половині вересня 1918 року; тому декілька старшин австрійської армії, а саме поручник І. Рудницький, четар Караван, хорунжий Ватран і хорунжий Бараник та четар Л. Огоновський з військової поліції основували тайний гурток, т. зв. Центральний Військовий Комітет, до якого пізніше приєдналося кілька старшин Українських Січових Стрільців, а саме поручник В. Старосольський, сотник Н. Гірняк, підхорунжий Д. Паліїв та інші, які в співпраці з спеціяльною комісією Української Національної Ради мали у відповідний час допомогти в будові Української Держави. На одних сходинах членів цієї організації в другій половині вересня рішено зібрати в короткому часі відомості, скільки старшин і вояків українців є в поодиноких гарнізонах полків австрійської армії у Львові, а також у військових жандармерії та поліції.

Протягом кількох днів зібрано ці відомості, які виявили, що в львівських гарнізонах полків австрійської армії є около 1 400 вояків і 60 старшин українців, на допомогу яких можна певно розраховувати. Коло 800 вояків українців, які були у вартових куренях, з огляду на їх старший вік (45-50 років) не брали до уваги.

Українська Національна Рада, сподіваючись вже в короткому часі збройного зудару з поляками, 30-го жовтня 1918 року визнала леґіон Українських Січових Стрільців, які в тому часі перебували на Буковині, за основу збройних сил Української Держави, а 31-го жовтня вислала наказ до команди леґіону в Чернівцях, щоб ця військова формація негайно прибула до Львова.

Коли польські часописи вранці 31-го жовтня повідомили, що Польська ліквідаційна комісія 1-го листопада має приїхати з Кракова до Львова й перебрати адміністраційну владу від намісника ґрафа Гуїна над цілою Галичиною, зібрались члени Української Національної Ради на нараду, на якій рішено вислати свою делеґацію під проводом д-ра Костя Левицького до намісника з домаганням передання влади в східній Галичині Українській Національній Раді.

(Продовження буде)

Дівча з Яричева...

(Закінчення зі ст. 2)

концерт відомою старогалицькою піснею о. В. Матюка „Родимий краю", що до неї докомпонував хтось — не заповіла хто — зовсім у стилі одну високоголосу стрічку про любов до рідного краю, під яким ми розуміємо тільки Україну. Опісля співала жваву „Ой, у полі зимний вітер віє", про козака, що сіє у полі пшеницю, а там лемківську шпарку „Дам я яловицю". Далі акомпаньятор на акордеоні (лемківське піяніно таки нікудишнє) підспівував за співачкою дещо з лемківських дуетів. Першу частину виступу закінчила вона мелодійною пісенькою у виді давнішого танґа, чим особливо підкорила слухачів. Однак, щоб почути тільки дві її пісні з другої частини програми, цікаво було бути на цьому виступі. А саме прегарну, зворушливо сумну „Зозуленька кука", що під її магією можна було прослезитись, та капітальний „Дніпровський вальс" І.Шамо, де наша співачка сяйнула своїми високими тонами, немов сонцеблисками. А не треба забувати, що спів був на вільному повітрі, між дерев, а це невдячно і небезпечно для голосу. Цим вальсом очарувала вона публіку до найвищих меж.

Маючи запис оцих непересічних голосів обох наших мистців, я частенько любуюся їхнім рідним співом.

У чому ж виїмкова мистецько-голосова цінність І.Захарко? Без сумніву її треба вважати наступницею Б.Руденко й Є.Мірошниченко. Оскільки Москва не знівечить її, що вона з нашими мистцями дуже часто практикує, то Ірина Захарко може мати велике мистецьке майбуття. Бо власне крім глибокого інтерпретаційного таланту, який до найменших нюансів передає слухачеві усю скалю почувань людської душі, сам її голос представляється дуже оригінально і цікаво. Він у протилежності до звичайно ясно-сріблистих кольоратурних тонів других співачок має гарне нестрічне, темнувате, якби до деякої міри меццо-сопранове забарвлення. Це голос Богом чи природою поставлений. У цьому напрямі її учителька співу Марія Байко (відома з тріо „Сестер Байко") не могла їй багато дати. І.Захарко співає одним чудовим природним реґістром. Усі її тони мають ту саму однакову свободу і легкість емісії голосу. Співає вона без напруги, без найменшого стискання горла, без слабких переходових тонів угорі чи вдолині. Тони її пливуть рівно, гладко, потужно (це на кольоратуру великий голос) як соняшний промінь. Ірина Захарко справді прекрасно вивінувана кандидатка на найвищі верхів'я світової співацької оперової кар'єри і слави, яких я їй, дівчині з підльвівського села Яричева, від найщирішої душі бажаю.

Теодор Терен-Юськів

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКІ ВЛАСТІ переловили дуже складний і чутливий компютор американського вирбоництва саме кілька хвилин перед тим, як він мав відлетіти до Совєтського Союзу через Швецію. Заступник секретаря скарбу Джан Вокер заявив, що офіційні особи митниці ЗСА були послані до Західньої Німеччини, щоб повідомити про нелеґальне перевезення надзвичайно складного і секретного компютора до Совєтського Союзу. Департамент торгівлі заборонив продаж таких компюторів країнам східнього бльоку, які можуть бути використані у військовій техніці.

Вінніпеґ відзначив 50-ліття Великого голоду в Україні

У неділю, 9-го жовтня, вранці у Вінніпеґу телевізійні програми передавали передачі про жахливий голод в Україні в 1930-их роках. В цей час у Вінніпеґу відбувався в готелі Вестін 14-ий Конґрес Комітету Українців Канади.

О год. 1-ій по обіді учасники Конґресу та місцеві громадяни зібралися на одній з площ міста, звідки маршували вулицями міста до парляменту. Довжелезний похід розтягнувся гадюкою та затримав рух, а поліція тримала повний порядок. Ми повільним кроком на зимному вітрі Манітоби посувалися до мети. Недалеко від парляменту, перед Сенотафом поляглим у війні поклали наші представники вінки, а хори співали релігійні пісні.

Учасникам маніфестації роздавали безкоштовно білі стяжечки з чорним написом про голод і книжечки з текстом соборного Молебня, спеціяльно підготованого для цієї маніфестації, а також програму маніфестації. На наше здивування, що за ніщо не треба платити, нам відповіли, що це все дарує учасникам маніфестації КУК, Відділ Вінніпеґ, бо вони не хочуть, щоб маніфестація мала комерційний характер. А учасники можуть по своїм спроможностям жертвувати на пам'ятник голоду.

Перед парляментом зібралися тисячі маніфестантів з транспарантами, поміж ними і біло-червоний транспарант „Солідарности". Присутніх привітав Іван Балута, заступник голови КУК, Відділ Вінніпеґ.

Точно, як зазначено на програмках, о год. 2:15 почався Молебень, що його відправляли Владика Василій, єпископ Української Православної Церкви, та Владика Мирон, єпископ Католицької Церкви, та багато священиків місцевих та тих, які приїхали на Конґрес. Молебень відбувся величаво та справді соборно, бо з текстами молитов у руках співали всі присутні і спільні „Господі помилуй" з кількох тисяч уст зимний вітер розносив у канадську даль...

По Молебні Владика Василій сказав дуже добру, хоч трохи задовгу промову. Потім промовляли Владика Мирон, Іван Новосад — голова Централі Комітету Українців Канади, Петро Манастирський, голова КУК, Відділ Вінніпеґ. З коротким зворушливим словом виступив свідком голоду в Україні письменник Олекса Ґай-Головко.

Представниками уряду були прем'єр Манітоби Говард Полі. У своєму глибокому слові він проголосив „Тиждень жалоби" в цілій провінції Манітобі в пам'ять жертв голоду.

Д-р Радчук переказав, що Лойд Аксворси, федеральний міністер транспорту є перешкоджений і не зміг прибути. Зі змістовним словом виступив лідер опозиції Стерлінґ Лайон, потім Джек Епп, член парляменту, та Вілліям Норі посадник Вінніпеґу. Він також проголосив „Тиждень жалоби" міста Вінніпеґу в пам'ять жертв голоду. Український і канадський прапори перед міським ратушем були підняті до півмащту. Говорили також репрезентант польської громади по-польськи та українськи і репрезентант жидівської громади.

Після того Ростислав Суровий, член Комітету підготовки маніфестації, представив головного промовця проф. Романа Сербина з університету Квебек в Монтреалі. Він у короткому слові зробив підсумки українською, англійською та французькою мовами.

Хвилиною мовчанки та відспіванням канадського та українського гимнів закінчилася ця вийняткова маніфестація. Учасники з моральним вдоволенням розходилися додому.

Багато з нас вступило ще до будинку Манітобської леґіслятури, де в центральній залі на партері, всім на очах Осередок Української Культури і Освіти приготовив виставку „Мамо, хліба...". Ця знаменита і серцерозриваюча виставка складається з 9 панелів, на яких розміщені фотографії, вирізки з преси 1930 років та різні документи. Виставка в леґіслятурі була протягом цілого жовтня.

З подивом до організаторів маніфестації пішли ми „грітися" до наших друзів. І балачкам не було кінця. Скільки ми не читали про різні маніфестації, але участь прем'єра провінції, участь лідера опозиції, посадника міста, проголошення „Тижня жалоби" в місті і в цілій провінції, виставка в леґіслятурі, преса і вістка по радіо і телевізії по цілій Канаді в день маніфестації— такого доступу до неукраїнського громадянина, мабуть, не мала жадна наша місцевість. Ми з повним подивом до Комітету Українців Канади, Відділ Вінніпеґ!

Оксана Бризгун-Соколик

ДЕСЯТЬ ДНІВ ПІСЛЯ переговорів про замирення, які відбулися в Женеві між представниками різних релігійних і політичних ворогуючих фракцій Ливану, положення безпеки в Бейруті та навколо нього знову різко погіршилося. Знову повторилися збройні зудари, обстріл східнього Бейруту, поновилися суперечки відносно деяких політичних питань, які вважалися вже вирішеними на женевських переговорах.

АМЕРИКАНСЬКА ТЕХНОЛОГІЧНА література, а особливо військові журнали повідомили, що совєтські лідери наказали своїм підвладним розпочати серійну продукцію нових ракет „земля-повітря", які можна буде вживати проти танків на землі і проти ракет та літаків в повітрі. Речники Пентаґону вже раніше знали про нові совєтські ракети, над винаходом яких совєти працювали вже від років, тобто в добі процвітання політики детанту, тоді як Захід взагалі припинив був досліди над модерною зброєю. У Вашінґтоні не виключають можливости, що незацікавленість Москви переговорами в Женеві про редукцію міжконтинентальних нуклеарних ракет може бути пов'язана з продукцією і інсталюванням нової серії їхніх ракет в різних стратеґічних місцях світу.

Автори книжок і видавництва, які бажають, щоб про їхні книжкові видання були в щоденнику поміщені бібліографічні нотатки, вістки та огляди, повинні присилати разом з двома примірниками даного твору до редакції „Свободи" також адресу, де таку публікацію можна набути, та її ціну.

Сильний польсько-український ...

(Продовження зі стор. 1)

Західня Німеччина. Члени цього осередку займаються не тільки наладнанням польсько-українських відносин, але й посиленням співпраці поміж усіма народами Середньої і Східньої Европи; при цьому Товаристві існує теж рух під назвою Християнська Служба Визволення Народів. Подібні осередки існують в Парижі і Лондоні.

„Якщо ми зупинимося знову на плянуваннях майбутньої конференції у Вашінґтоні, — сказав М. Цєсельчик, — то, крім нав'язання спільних контактів поміж особами і організаціями, обох сторін — польської і української — є плян перш усього створити організаційний комітет, щоб члени його допомогли в організуванні дій перед і під час конференції". Відтак М. Цєсельчик пригадав про попередні польсько-українські конференції; одна з них (цілотижнева) відбулася у МекМастер університеті, яку з допомогою канадського уряду зорганізував проф. Петро Потічний. Після цієї конференції проф. Потічний зредаґував книгу англійською мовою „Poland and Ukraine". Другу конференцію влаштовано у Мюнхені, а цикл інших цього роду конференцій відбувся в Ню Йорку; їх влаштовано з ініціятиви Українського Наукового Товариства ім. Шевченка. Характер цих конференцій був радше науковий, наголос в них покладено на досліди, на історичну аналізу, натомість не порушувано політичної проблематики. Тим часом майбутня конференція у Вашінґтоні, — інформував М. Цєсельчик, — не тільки має зґромадити інтелектуалістів, але й представників різних політичних рухів, і представників різних партій, як і найвищих осіб із кіл духовенства. Місцем конференції має бути тому Вашінґтон, щоб у цій столиці ЗСА і осідку Американського Уряду — звернути увагу на потенціяльні можливості обидвох народів.

У дальшій розмові з редакторами М. Цєсельчик пояснив, що члени їхнього Товариства виходять із заложення, що коли взяти до уваги кількість населення, то польський і український народи становлять такий самий потенціял людности, що й російський. Тому, „якщо б ми спільно почали працювати в напрямі повернення нам незалежности, ми становили б противагу совєтській загрозі. Цей сильний польсько-український бльок підірвав би підвалини під Москвою, тим більше, що Москва без України, відомого „шпихліру Европи" — як економічно, так і політично не могла б існувати. Значить, тоді перемога була б по нашому боці. Спільна перемога".

„Очевидно, — із затурбованням ствердив М. Цєсельчик, — на дорозі наладнання і закріплення стосунків поміж поляками і українцями існують великі труднощі, а це — історичне обтяження. Як теж теперішньому конечному зближенню обидвох народів зовсім не сприяють вістки, що їх привозять сюди українці з Польщі, хоча б, наприклад, це, що в Польщі насильно замикають українські церкви. Ці факти, на жаль, створюють велику проблему. Та перш усього проходитиме праця над зближенням обидвох народів на еміґрації. Це буде перший крок. А опісля почнеться праця над покращанням взаємин поміж поляками і українцями, які живуть поза океаном — у Польщі чи в Україні. Покищо до Польщі передають на тасьмі наґрані виклади, в яких кладеться наголос на конечности встановлення зв'язків поміж поляками і українцями і їхнього зближення — во ім'я спільного інтересу. Сьогодні єдиний можливий вихід з цієї важкої ситуації, в якій знаходяться обидва народи, — це власними силами намагатися відзискати свою незалежність і свободу. Бож навіть такі атути, як, наприклад, ці, що Польща має свого Папу чи свою „Солідарність" — доказали, що боротьба одного тільки народу не принесе виграної, а з цим і самостійности — ні одному ні другому народові. Спочатку ми застановлялися над такою концепцією чи нам не спрягтися з такими країнами, як Мадярщина, Чехо-Словаччина, Румунія, але, після надуми, ми дійшли до переконання що така спілка становила б замалу силу. Україна і Польща — творили б стрижень цієї справи, а вищезгадані країни могли б приєднатися до нашої „спільної спільноти". І тільки таким шляхом ми могли б добитися до, здається, сьогодні, неможливого розвалу комуно-московської імперії".

Наше Товариство — продовжував М. Цєсельчик — теж працюватиме над цим, щоб підготовити ґрунт під таку можливість, якщо б наші обидві країни стали вільними, щоб уникнути такої ситуації, яка заіснувала після Першої світової війни (обидва народи були загрожені, а билися в той час за Львів).

Певно, концепція нашого Товариства — зовсім не нова, її вже почали здійснювати маршал Польщі Юзеф Пілсудський і Головний Отаман Військ УНР і голова Директорії Симон Петлюра. Спочатку, після взаємних пертрактацій і спільного наступу проти большевиків, ця ідея почала набирати життя, але після підписання перемир'я поміж Польщею і Совєтським Союзом — все розбилося. Сьогодні в нас є надія, — сказав М. Цєсельчик, що коли врешті дійде до зближення поміж поляками і українцями, їхній зв'язок — із метою побити спільного ворога, — а ще й спаяний завчасу, дасть позитивні результати.

Під час свого перебування у ЗСА М. Цєсельчик зустрінувся із рядом польських та українських чільних громадських діячів, з представниками різних політичних угрупувань, представниками інтелектуальних кіл, щоб назвати кілька імен, з представником польського Конґресу Альойзи Мазевским, заступником президента СКВУ Миколою Плавюком, д-ром Мироном Куропасем, проф. Романом Шпорлюком, д-ром Мирославом Прокопом, д-ром Мирославом Харкевичем, мґром Іваном Базарком, президентом СКВУ, представниками НТШ-А, „Прологу", як і представниками Польського Інституту, Інституту Пілсудського та з представниками багатьох інших установ. „Вдома" М. Цєсельчик часто зустрічається із проф. д-ром Володимиром Яновим, ректором Українського Вільного Університету. У гостя з Мюнхену було велике бажання бути на українському Гарварді, відвідавши проф. д-ра Омеляна Пріцака, але близький реченець його від'їзду перешкодив його плянуванням.

На відхідному М. Цєсельчик сказав, що всі тут його зустрічі, контакти, розмови, скріплюють в ньому надію, що членам їхнього Товариства пощастить влаштувати багаточисленну конференцію у Вашінґтоні, спільні цілі якої зближать обидва народи — польський і український, співпраця яких принесе велику користь для їхньої спільної справи — визволення з-під совєтського іга.

Польща 1945 року

(Закінчення зі стор. 2)

ський тільки 20-го вересня. Та було вже пізно: 18-го вересня поляки перейшли у наступ. Почалося „чудо над Віслою". Аж до Другої світової війни Польща була самостійною державою. Тоді, виходить, що справжнім автором „чуда над Віслою" був начебто Сталін, — Польщу 1920 року не збольшевизовано. Вже тоді Сталін, мовляв, ненавидів Тухачевського, якого він велів розстріляти в 1937 році.

Щоправда до всіх подібних ревеляцій щодо Сталіна треба ставитися з певною дозою скептицизму, бо йому „творили" біографію, що так скажемо, — „заднім числом", підбудовуючи йому „велич".

Вписи на курси Центру УКС збільшились

Цього року знову понад 100 студентів зареєструвалося на курси Центру Українських Канадських Студій Манітобського університету. Це є значне збільшення від минулого року. Сподіваємося, що число студентів ще збільшеться тому, що реєстрація на другий семестр ще продовжується.

Цього року викладається 15 курсів, чи секцій курсів,— на три курси більше, ніж у 1982-83 році.

У Колеґії св. Андрея на площі Манітобського університету викладається: - Вступний курс української мови—О. Павловська; Розговірна українська мова— О. Павловська; Українська канадська література (2-ий семестр)—Н. Апонюк; Український канадський фольклор—Б. Климаш; Історія сучасної України—С. Гринюк; Українці в Канаді (2-ий семестр)—С. Гринюк; Історія східнього християнства—Р. Єренюк; Східнє християнство в сучасному світі—Р. Єренюк; Східнє християнство в Південній Америці (2-ий семестр)—Р. Єренюк

Центр теж дає декілька курсів поза площею Манітобського університету. Історію України викладає щовівтірка ввечорі О.Ґерус в Осередку Української Культури і Освіти. О. Павловська викладає секцію розговірної української мови щопонеділка і щосереди ввечорі в Українському Народному Домі, 582 вулиця Бурровс.

Центр у співучасті з Відділом для продовжування освіти (Division of Continuing Education) Манітобського університету, знов дає курси поза Вінніпеґом. Курси в Дауфині вже йдуть другий рік. Б. Климаш викладає там Українську канадську літературу щочетверга ввечорі. У другому семестрі С. Гринюк буде викладати Українці в Канаді в Дафині, а Б. Климаш буде викладати Український канадський фольклор у Брандоні. Це вперше викладається курс у ділянці українських студій у Брандоні.

ТІН У, КОЛИШНІЙ ОДИН із найсильніших політичних діячів Бурми, був засуджений на п'ять довічних термінів ув'язнення за зловживання державними фондами. Ще недавно його вважали наслідником бурманського лідера У Не Віна. Деякі західні експерти вважають, що упадок Тін У викликаний швидким ростом його популярности й впливу.

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п. Любомира Михайла Лампіки
на ПАТРІЯРШИЙ ФОНД зложили 250.00 долярів:
з Трентону: Софія і Іван Головка, Ольга і Адам Дзяман, Ольга Дубик, Інж. Роман Кузик, Юстина і Дмитро Надраги та Богданна і Мирон Осадца. Ірина і Михайло Мороз та Ольга Труш (Ст. Айленд). Наталія і Михайло Мітрінґа, Роксоляна і Олег Мітрінґа, Марія і Ігор Ґерус, Ірена і Роман Левицькі, Женет і Роман Ямрозик.
Всім ВШ. Жертводавцям щиро дякуємо.
Родині глибокі співчуття складає —
УПРАВА УКРАЇНСЬКОГО ПАТРІЯРХАЛЬНОГО ТОВАРИСТВА в НЮ ЙОРКУ

Помолімся за наших друзів
ЗАУПОКІЙНА СВЯТА ЛІТУРГІЯ
за спокій і вічну радість душ померлих Членів Фонду Катедр Українознавства
Впреп. о декан Петро Оґірко відслужить Заупокійну Святу Літургію, в п'ятницю, 25-го листопада 1983 р., о год. 9-ій ранку, в УКЦеркві Царя Христа в Бостоні, Масс., за Блаженної Пам'яті:
ТЕОФІЛЯ БАЛАНДЮКА
маєстра ВОЛОДИМИРА БАЛЯСА
Інж. ОСИПА БАНДЕРУ
проф. МИХАЙЛА ОВЧИННИКА
д-ра ПЕТРА ОРИШКЕВИЧА
д-ра ІВАНА ПАНЧУКА
СТЕФАНА ФАФЕНДИКА
проф. д-ра ЗІНОВІЯ ХРАПЛИВОГО
Всіх ВП. Членів ФКУ просимо про молитви за Померших наших друзів.
Помоліться в часі відправи Заупокійної Богослужби, щоб поєднатись з нами в поході молитов до Всевишнього за тих, що творили добро.
Вічна Пам'ять Померлим Членам ФКУ!
ГОЛОВНА ЕКЗЕКУТИВА ФОНДУ КАТЕДР УКРАЇНОЗНАВСТВА (ФКУ)

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ В НАМІРЕННІ
бл. п.
Любомира М. Лампіки
відправлені будуть
СЛУЖБИ БОЖІ
в церквах:
Асторії, Гантеру, Трентону й інших
17, 18-го листопада 1983 року
В цей день просимо про молитви за душу Покійного.
РОДИНА

Ділимося сумною вісткою, що дня 11-го листопада 1983 р. відійшов у Вічність наш Найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО, ДІДУСЬ І БРАТ
бл. п.
ПЕТРО БУЛАТ
ПАРАСТАС в понеділок, 14-го листопада 1983 р. о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Kutch, 215 Grand Street, Trenton, N.J.
ПОХОРОН у вівторок, 15-го листопада 1983 р., о год. 10 ранку в церкві св. Йосафата і на місцевий цвинтар св. Марії.
Горем прибиті:
дружина — СТЕПАНІЯ
син — ВОЛОДИМИР
донька — МАРІЯ з мужем і дітьми
Сестра з шваґром і родиною
Брат — ІВАН в Чикаґо з родиною
брат — СТЕФАН в Анґлії з родиною
Мама, брат МИХАЙЛО і сестра АННА з родинами в Україні

СЕНАТОР ЧАРЛЗ ПЕРСІ, республіканець з Іллиной, голова комісії закордонних зв'язків, проголосив 14-го листопада ц.р., що він старатиметься про перевибір на четверту каденцію. Незабаром Персі проголосить склад свого передвиборчого комітету.

Золотий ювілей 49-го Відділу СУА в Баффало

П'ятдесят років проминуло від того часу, коли 20-го лютого 1933 року група ідейних жінок, відчуваючи потребу зорганізованого життя на чужині, згуртувалася в 49-му Відділі Союзу Українок Америки ім. Ольги Басараб. Ініціяторкою того почину була Анна Качор, яка взяла участь у святковому бенкеті.

Щоб пригадати ширшому громадянству про ювілейний рік Відділу, ціла радіопередача Патріярхального Товариства в Баффало, Н. Й., була спонзорована 49-им Відділом. В тій програмі подано історію і працю Відділу, як також виголошено доповідь про патронку Ольгу Басараб.

Ювілейне святкування розпочалося в неділю, 23-го жовтня ц.р. Божественною Літургією, яку відслужив в намірені Відділу о. Олександер Богун Кенез. Бенкет з програмою відбувся в Голідей Інн, Амгерст, в 2-ій годині по полудні, з участю понад 200 осіб.

На головній стіні залі було видно велику емблему СУА з числом 50-ть, і роками існування Відділу—1933 1983, роботи мистця Марійна Борачка.

Святкову програму відкрила голова Відділу Оксана Салдит, яка привітала гостей і передала ведення програми Нілі Стецьків українською мовою, а Олі Алексевич Лавні--англійською.

По внесенні прапора 49-го Відділу і рецитації гимну СУА, відбулося засвічення свічок, що символізувало духовий зв'язок живих з померлими. Гуцульський трираменний свічник з трьома свічками стояв посередині головного стола. Анна Макух засвітила першу свічку в пам'ять патронки Відділу, другу за померлих членок, прізвища яких відчитала голова Відділу, а третю свічку на згадку жертв штучно створеного Великого голоду в Україні засвітила Марія Дранка, яка вісьмилітньою дитиною пережила ті трагічні часи.

Потім представлено гостей за головним столом, найстаршу віком членку 49-го Відділу Наталію Фіґлюс, представників місцевих організацій, делеґатів відділів СУА Рочестеру і Сиракуз. Головну Управу СУА репрезентувала заступниця голови СФУЖО Олена Процюк, яка прочитала письмові привіти від Головної Управи, призначені для 49-го Відділу і для заслуженої членки А. Макух.

Привіт від Окружної Управи прочитала представниця Округи Надія Трач, заступниця голови Округи і голова 49-го Відділу. Між іншими привітами був і привіт від давньої голови 49-го Відділу Люби Тимчук, яка не жаліючи труду й коштів, приїхала з Ню Йорку на ювілейні святкування.

Перед полуденком молитву відмовив о. митрат д-р Павло Івахів. Голова 97-го Відділу внесла тост, а присутні заспівали союзянкам многоліття.

Після обідової перерви доповідь „Українська жінка в суспільному житті" виголосила д-р Марта Богачевська-Хомяк, проф. історії Мангеттенвілл коледжу. У довгій промові вона заторкнула поняття родини, громади, суспільства. Згадала про перші жіночі конґреси, провела поівняння між відмінною психікою мужчин і жінок в організаційній праці. Подала шлях емансипаційного руху від початку XIX століття до університетських гуртків в Україні.

Запрошена з Торонто Елеонора Бербенець Білинська, дзвінке кольоратурне сопрано заспівала чотири пісні: Шопена „Мрія бажань", Ардітті Ільбаччіо „Поцілунок" „Серенаду" муз. Ярославенка, „Ой, піду я межи гори" Кос Анатольського. Рясні оплески гостей були признанням для виступу співачки. До співу акомпаньювала на фортепіяно О. Алексевич Лавні.

Звіт про працю Відділу подала О. Алексевич Лавні. Присутні довідалися, що в ділянці допомоги потребуючим було вислано 175-ть пачок до Юґославії, Бразилії і Польщі вагою понад дві і півтонни. Кошти пересилки виносили 2,710 долярів. Від 1973 року зібрано на стипендійний фонд 27,110 долярів, що свідчить про жертвенність баффалівського громадянства.

Потім відбулася роздача грамот. 49-ий Відділ нагородив грамотами трьох членок: Марію Дранку, Єву Ковтало й Анну Макух.

Від Головної Управи грамоту одержала основниця Відділу Анна Качор. До слова запрошено основницю, котра коротко, але змістовно, чистою українською мовою розповіла про свій життєвий шлях і про трудноші в організуванні праці на початку існування Відділу. Присутні оплесками, вставанням з місць і відспіванням „Многая літа" віддали признання і пошану жінці, котра золотими буквами записала своє ім'я в історії СУА.

Бенкет закінчив молитвою о. протоієрей Богдан Сеньцьо.

Відсвяткували союзянки річницю, закінчився день, відійшов у минуле. При Божій помочі продовжуйте далі корисну працю. Передавате тим, котрі прийдуть по вас, духові надбання нашого народу, а головно, знання української мови. Окупант України старається русифікацією знищити мову, історію і культуру нашого народа. Ви, свобідні на вільній землі Вашінґтона, зберігайте, шануйте рідну мову—це найцінніший скарб, який всіх нас, розсіяних у діяспорі, лучить з батьківщиною.

Ярослава Борачок

Важливі події церкви в Мілвокі

У неділю, 16-го жовтня ц. р., парафіяни української католицької церкви в Мілвокі, Висконсин, відзначили дві важливі події в історії нашої церкви, а саме: 30-ліття душпастирської праці о. крилошанина Івана Олексюка, як також інсталяцію о Томаса Ґайдоса як нового душпастиря парафії.

Владика Іннокентій Лотоцький, Єпископ Чикаґської епархії, звеличав своєю присутністю обидві події. Владика Іннокентій в асисті обох священиків о. Івана Олексюка і о. Томи Ґайдоса відправив архиєрейську Службу Божу о годині 10-ій ранку. Владику привітали при дверях Михайло Кузмінський і Софія Пачковська традиційним хлібом і сіллю.

Церква була заповнена вірними не лише з Мілвокі, але також з поблизьких міст —Кеноша, Расін, Медісон, Шебойґен й інших. Всі вони зібрались, щоб своєю присутністю висловити пошану та свою глибоку вдячність о Олексюкові за його довгі літа відданої праці та служіння Богові, нашій Українській Католицькій Церкві й Україні. Парафіяни також заявили свою допомогу новому парахові. Слід відзначити зворушливий і мелодійний спів вірних під час Служби Божої.

Після Служби Божої в церковній залі відбувся величавий бенкет в честь обидвох священиків. Присутніх на бенкеті було коло 250 осіб. Майстром церемонії був д-р Ігор Ґалярник з Медісону, а Уляна Тишинська взяла на себе обов'язок приготовити і подати обід на столи.

Крім нашого достойного Владики особливим гостем був. о. Едвард Финн, довголітній приятель українців у Мілвокі, професор-емерит Маркетського університету. Отець Финн вже довший час пояснює римокатоликам про наші церкви східного обряду.

З початку програми під час бенкету були відзначені колишні голови парафіяльного комітету церкви св. Михаїла, а саме: д-р Богдан Давидович, Василь Тарас, Михайло Кузмінський, Михайло Попович, Григорій Черінь, Андрій Ґнип, покійний Іван Сенчишин і теперішній голова д-р Олекса Цибрівський. Після цього до громади промовляли доповідачі.

Д-р Олекса Цибрівський, голова Парафіяльної управи св. Архистратига Михаїла, привітав Преосвященного Владику Іннокентія, гостей і всіх присутніх. Він подякував Владиці за його вже другі відвідини парафії св. Михаїла, за його клопотання справами української церкви й глибоке зрозуміння потреб поодиноких парафій, а зокрема за його всецілу підтримку зусиль духовенства й парафіян для втримання, розвитку й поліпшення стану парафії св. Михаїла в Мілвокі.

Потім д-р Цибрівський привітав о. крилошанина Івана Олексюка і його родину з нагоди відзначення 3-літньої діяльности о. Олексюка на становищі пароха української католицької церкви св. Михаїла. Парафія була заснована в 1949 році. Її першим парохом був деякий час о. д-р Мирослав Любачівський; другим—о. Володимир Возняк, а третім — о. Іван Олексюк від квітня 1953 року до 1-го вересня 1983 року.

„Отець крилошанин може справді бути гордий зі своєї діяльности як парох і з вислідів своєї повної ініціятиви, невпинної праці для церкви й громади серед часом дуже невідрадних обставин",—сказав д-р Цибрівський. Із важливіших заслуг о. Олексюка згадані були: куплення церкви й парафіяльного дому (1953); куплення двох інших домів (1958), частинно до винайму, а частинно для вжитку і потреб парафіян і різних українських товариств в Мілвокі; вдержування парафіяльної суботньої Школи Українознавства, заснованої в 1953 році, яка провадиться безперервно дотепер учительськими фаховими силами і силами батьків дітей; приєднування вірних до парафії не тільки з міста Мілвокі й близьких околиць, але також із далеких місцевостей у стейті Висконсин, куди о. Олексюк розїжджав й відправляв Служби Божі, коли ще дозволяли сили; ознайомлювання вірних римо-католицького обряду з нашою церквою та її обрядами при допомозі численних візит, які організував професор Маркетського університету о. д-р Едвард Финн.

Отцеві Олексюкові допомагала його дружина Лідія, яка займалася організуванням дітей, молоді, сестрицтва, світлички, дитячого хору, а парафіяни займалися відновою церкви, включно зі вставленням Іконостасу. Висловлюючи вдячність від парафіян, д-р Цибрівський вручив о. Олексюкові листа з побажаннями й конверту з датками від парафіян.

У своїй промові о. Олексюк подав короткий перегляд своєї діяльности, подякував Преосвященному Владиці за відвідини парафії і піклювання ним і парафіянами, а парафіянам—за довголітню співпрацю, любов і підтримку.

Владика Іннокентій у своїм слові розвеселив публіку кількома дуже влучними дотепами, висловив свою радість і вдоволення, побачивши церкви й обідню залю заповнену парафіянами і гістьми, а між ними багато молоді і дітей. Владика похвалив спів парафіян у церкві й вигляд церкви та подякував о. крилошанові за його 30-літню працю, побажавши йому здоров'я й сили на довгі роки.

В другій частині своєї промови Владика представив нового пароха, о. д-ра Т. Ґайдоса, професора теолоґії Семінарії св. Франциска. Владика висловив своє миле здивування гарним співом й гарною українською мовою о. Ґайдоса й побажав йому найкращих успіхів у праці на становищі пароха.

Д-р Цибрівський пограт улював новому парохові від парафіян і громади, побажав успіхів і заявив, що громада відноститься до нього з великою пошаною, любов'ю і довір'ям і буде помагати йому у всіх його плянах і праці.

Потім о. Тома Ґайдос приступив до слова. Хоча о. Ґайдос є священиком латинського обряду, він одержав особливе дозволення від Риму відправляти Святу Літургію в українському обряді і українською мовою і навчився читати й зрозуміти українську мову. Він промовляв до парафіян по-українськи.

Звертаючись до Владики Іннокентія, о. Ґайдос підкреслив, що за п'ять років українці у вільному світі святкуватимуть урочисто 1000-ліття християнства в Україні. „Ми тут, у Мілвокі з'єднуємось у цьому святкуванні, горді з предків, що сміливо прийняли хрест Ісуса Христа тисячу років тому," сказав о. Ґайдос. Далі він сказав, що сьогодні ми присягаємо, що під час наступних п'яти років ми присвятимо своє зусилля, щоб підготовитися до цієї історичної події. Ми ділитимемося нашими багатствами так само, як жертвували наші парафіяни 34 років тому, отримуватиме наші власності; приєднуватимемо до себе молоді родини і молодих; ділитимемося славою нашої історії, гордістю мови і віри з нашими дітьми; відновимо зв'язок дружби з нашими православними братами і сестрами в Мілвокі; і остаточно присягаємо до відродження віри, в котрій присутність живучого Христа буде явна в усіх наших ділах. „Впродовж 30 років о. Олексюк дбав про нашу віру. Тепер ми спільно продовжуватимемо його працю, та нехай Господь Бог нас благословить і зміцнить нашу парафію",—закінчив о. Ґайдос.

Парафіяни св. Михаїла і українська громада у Висконсині зійшлися на дійсно пам'ятну подію.

Іванна Мартинюк-Ричардсон

У пам'ять дитячої письменниці Галини Чорнобицької

Видаваний УНСоюзом журнал для дітей „Веселка" зазнав болючої втрати. В Австралії померла в серпні ц. р. на 80-му році життя довголітня співробітниця й приятелька „Веселки" Галина Чернобицька.

Галина Чорнобицька серед улюблених квітів.

Вона народилася в 1903 році на Днепропетровщині. З освіти й професії була природознавцем і педагогом-учителем.

З „Веселкою" співпрацювала від початку появи журналу в вересні 1954 року. В останніх роках через похилий вік і недугу її співпраця припинилася. Писала вірші, казки, оповідання, п'єски, сценки, пізнавальні розповіді і статтейки віршовані загадки, сміховинки, скоромовки, лічилки. Свої писання підписувала повним іменем і прізвищем, або псевдонімами—Лідія Гадай, Д. Лагода чи ініціялами—Г. Ч., К. Л., Л. Г.

Найважливіші її писання в „Веселці"—це п'єска „Квіти кольорів веселки" з ілюстраціями Ніни Мудрик-Мриц і музикою Осипа Залеського та цикл „Забавки", який друкувався в „Веселці" з ілюстраціями Богдана Божемського, а потім вийшов книжечкою-збіркою з ілюстраціями Н. Мудрик-Мриц у видавництві Об'єднання Працівників Літератури для Дітей і Молоді. У збірці віршики про ведмедика, про лялю й різні іграшки. Є й „технічні" вірші—про ракету, що летить на місяць тощо. Г. Чорнобицька опрацювала теж „Веселу абетку".

В багатьох писаннях Г. Чорнобицька порушує австралійську тематику, зокрема з природи.

Крім писань до „Веселки" Г. Чорнобицька трудилася багато над поширенням журналу серед австралійсько-українських дітей, зокрема школярів. Давала на цю тему доповіді, промовляла на вчительських з'їздах і конференціях. Щоб улегшити вчителям користуватися „Веселкою", вона уклала плян, як методично послуговуватися матеріялами з журналу. Служила теж фаховими порадами редакції „Веселки". Любила квіти й дітей, тому трудилася й писала для них, зокрема для малят.

Г. Чорнбицька писала теж для дорослих під псевдонімом Лідія Далека. Свої поезії публікувала в літературно-мистецьких журналах і антологіях і збірниках. Видала збірку „Зефір і леґіт". Допомагала австралійському поетові Р. Г. Маррісонові перекласти вибірку творів українсько-австралійських поетів. Ця вибірка появилася у видавництві „The Hawthorn Press" в Мельборні, Австралія в 1973 році. Ціллю його вибірки було представити австралійському читачеві „групу поетів із України, які ретроспективно висловлюють сповнені тепла, любови, гордости й запалу ремінісценції й спогади з рідного краю, поєднані з новими переживаннями в новій батьківщині."

В збірці вміщені писання 14 поетів, між ними—Лідії Далекої, Ірини Наріжної, Василя Онуфрієнка, Зої Когут, Дмитра Чуба (Нитченка). Про кожного з них подана коротка біобібліографічна нотатка та характеристика творчости. У вступі перекладач інформує читача загально про українську культуру, зокрема в ділянці літератури. Особливо похвально висловлюється про Л. Далеку, підкреслюючи вибагливість і витонченість її поетичної форми, яка проявляється в алітераціях, консонансах, багатоскладових римах і інших віршово-технічних експериментах.

Г. Чорнобицька була членом австралійського об'єднання письменників „Слово".

Володимир Барагура

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСоюзу!

Парафія св. Михаїла в Тусані

Будівельний комітет парафії св. Михаїла в Тусані, Арізона, повідомляє українську громадськість про дальший хід подій, зв'язаних із будовою церкви. Нам вдалося докупити в сусідстві до церковної площі понад 2 акра землі, просторий будинок і мешкальний дім за 80,000 долярів. Зробили це за згодою єпископа Іннокентія і пароха о. д-ра А. Микити.

Тепер вся церковна площа становить понад 5 акрів і знаходиться в одній із кращих околиць міста Тусан. Наш будівельний фонд зужито на закуп додаткової площі та будинків. Що плянуємо надалі?

На новозакупленій площі є великий будинок, який плянуємо переробити на каплицю і кімнати для потреб громади, щоб мати своє приміщення.

Будова церкви, фундаменти якої вже готові, прийде пізніше, коли зберемо відповідні фонди або одержимо морґедж.

Ми щиро вдячні всім, хто поспішив нам із допомогою Просимо й надалі пам'ятати про малу українську громаду в Тусані, Арізона, бо нам самим буде дуже важко збудувати Божий Храм.

Тусан—гарне місто, спокійне, довкруги гори, добре сухе повітря. Тут немає зими, а сонечко світить майже цілий рік. Тут поселюються багато старших родин. Запрошуємо і наших людей відвідати Тусан.

Оля Ґоляш-Тимцюрак